

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **C.**, a. s. F., zast. J. N., advokátom so sídlom M., proti žalovaným: 1/ **V. J.**, obchodný názov D.P., 2/ **L. J.**, D., obaja zastúpení J. K., advokátkou so sídlom F., **o zaplatenie príslušenstva pohľadávky z úverovej zmluvy**, na odvolanie žalobcu a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. marca 2010, č. k. Z-2-43 Cb 1/1996-205, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 23. marca 2010, č. k. Z-2-43 Cb 1/1996-205 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 23. marca 2010, č. k. Z-2-43 Cb 1/1996-205 žalobu zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 13. januára 2006, č. k. Z-2-43 Cb 1/96-94 konanie do výšky 1 865 460,-- Sk zastavil a uložil žalovaným povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne 1 700 127,30 Sk a trovy konania vo výške 107 012,-- Sk s tým, že zaplatením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

Súd I. stupňa konanie o zaplatenie istiny 1 865 460,-- Sk zastavil, keďže žalovaná v 1. rade počas konania vymáhanú čiastku zaplatila. V časti zaplatenia úroku vo výške 1 700 127,-- Sk súd žalobe žalobcu vyhovel, nakoľko ho považoval za oprávnený.

Na odvolanie žalovaných, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 13. januára 2006, č. k. Z-2-43 Cb 1/96-94 v napadnutej časti priznaného práva na úrok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že rozhodnutie súdu I. stupňa bolo neúplné, vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a jeho záver o opodstatnenosti celého vymáhaného nároku voči žalovaným je predčasný a nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Úlohou prvostupňového súdu v novom konaní bude doplniť dokazovanie ohľadne omeškania žalovanej v 1/ rade so splácaním úveru vyplývajúceho z úverovej zmluvy a následne záväzku žalovaných vo výške nezaplateného príslušenstva pohľadávky voči žalobcovi.

Právny predchodca žalobcu poskytol žalovanej v 1/ rade na základe zmluvy o úvere č. X. z 20. februára 1993 strednodobý úver na investičný rozvoj vo výške 2 mil. Sk. Na zabezpečenie pohľadávky z úveru bola medzi účastníkmi uzatvorená zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. X. v k. ú. H.. Žalovaná v 1. rade v priebehu konania doplatila istinu vo výške 1 865 460,-- Sk vrátane poplatkov a náhrad v zmysle čl. III bod 3 citovanej úverovej zmluvy.

Predmetom konania teda zostalo posúdenie oprávnenosti zaplatenia úrokov z omeškania pre jednotlivé splátky od termínu ich splatnosti do zaplatenia, zmluvných úrokov v súlade s úverovou zmluvou vrátane vyrubených úrokov z omeškania a trov konania. Z podania žalobcu zo 14. mája 1997 (č. I. X.) vyplýva, že žalovaná v 1. rade zaplatila istinu vo výške 1 865 000,-- Sk, preto v tejto časti berie žalobu späť a žiada súd o vydanie platobného rozkazu na sumu 1 700 127,30 Sk (nezaplatené príslušenstvo pohľadávky) a 74 618,-- Sk na náhradu trov konania.

Dňa 5. septembra 2002 došlo zo strany žalobcu k odplatnému postúpeniu pohľadávok, medzi ktorými je aj pohľadávka, ktorá je predmetom konania, na spoločnosť C., a. s., B., čo súd prvého stupňa uznesením č. k. Z-2-43 Cb 1/96-79 z 11. marca 2005 pripustil. V zmysle Zmluvy o postúpení pohľadávok – zostatok pohľadávky, o ktorej sa koná v tomto spore, je vo výške 1 599 416,30. Súd prvého stupňa vyzval žalobcu, aby jednoznačne a zrozumiteľne špecifikoval výšku a mechanizmus výpočtu príslušenstva pohľadávky. Žalobca na

pojednávani dňa 23. marca 2009 sa vyjadril, že príslušenstvo pohľadávky z predmetnej úverovej zmluvy predstavuje čiastku 53 383,89 Eur (1 608 243,-- Sk).

Žalovaní namietali: nedostatok aktívnej legitímácie žalobcu, nedodržanie žalobcu (pôvodného) ustanovenia čl. IV bod 4 úverovej zmluvy a výšku príslušenstva a nepreskúmateľnosť mechanizmu výpočtu príslušenstva pohľadávky.

Súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalobca v časti konania o oprávnenosti príslušenstva pohľadávky vyplývajúcej z predmetnej úverovej zmluvy neunesol dôkazné bremeno, pretože neustálil jednoznačne výšku pohľadávky, percentuálnu sadzbu, počet dní omeškania, mechanizmus výpočtu, a preto žalobu zamietol.

O trovách konania súd I. stupňa rozhodol podľa ust. § 142 ods. 2 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, ako aj žalovaní v zákonom stanovenej lehote.

Žalovaní odvolaním napadli rozsudok súdu prvého stupňa v časti trov konania a namietali, že prvostupňový súd mal o trovách konania rozhodnúť podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p. Po rozhodnutí NS SR zostalo predmetom sporu už len príslušenstvo (úroky z omeškania). Žalovaní majú zato, že boli plne úspešní, keďže v tejto časti bola žaloba zamietnutá. Navrhli, aby rozsudok súdu I. stupňa v časti trov konania bol zmenený a odvolací súd žalovaným priznal náhradu trov konania v celkovej sume 6 103,02 Eur.

Žalobca podal odvolanie proti rozsudku prvostupňového súdu a navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z týchto dôvodov:

V celom konaní sp. zn. Z-2-43 Cb 1/96 nebolo nikdy spochybnené poskytnutie úveru vo výške 2 mil. Sk, ani skutočnosť, že na úhradu pohľadávky boli realizované iba platby do výšky poskytnutej sumy úveru, bez zohľadnenia nároku veriteľa na „riadne“ úroky v súlade s § 497 zák. č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov a nároku na úroky z omeškania podľa § 369 Obch. zák.

Žalobca poukázal na rozhodnutie ÚS 135/04 (č. 87/2004) podľa ktorého všeobecný súd nemôže po opakovaných výzvach na doplnenie podania, ktoré účastník realizuje listinnými dôkazmi a nie doplnením návrhu, konanie zastaviť. Tým sa dopúšťa porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a odmieta spravodlivosť.

Žalovaní v 1. rade dňa 17. apríla 1997 uhradila istinu vo výške 1 865 000,-- Sk, čím nepochybné vyjadrila, že nárok žalobcu nepopiera. Preto nie je zrejmé, prečo súd prvého stupňa – z akého právneho dôvodu žalobu zamietol v celom rozsahu.

Žalovaní sa písomne k odvolaniu žalobcu nevyjadrili, a ani žalobca sa písomne k odvolaniu žalovaných nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal odvolania účastníkov konania podľa ust. § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k názoru, že odvolaniu žalobcu je treba vyhovieť.

Podľa ust. § 1 O. s. p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb. Občianske súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti a slúži na jej upevňovanie a rozvíjanie. Každý má právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené (§ 3 O. s. p.). Je nesporné, že žalobca využil svoje právo domáhať sa na súde ochrany svojho práva, ktoré bolo porušené, žalobou, keďže dňa 2. januára 1996 bol súdu prvého stupňa doručená jeho žaloba smerujúca voči žalovaným o zaplatenie 1 865 460,-- Sk s príslušenstvom. V konaní bolo preukázané, že žalovaná v 1. rade uzatvorila úverovú zmluvu č. X. dňa 2. decembra 1992 a dodatku č. 1 k tejto zmluve dňa 20. januára 1993 s právnym predchodcom žalobcu. Predmetom ÚZ bolo poskytnutie úveru v sume 2 mil. Sk s lehotou splatnosti 20. septembra 1996 s dohodnutou úrokovou sadzbou.

Žalovaná v 1. rade zaplatila dlžnú istinu žalobcovi 17. apríla 1997, teda až po podaní žaloby. Táto skutočnosť bola v konaní preukázaná a nebola namietaná ani žalovanými.

Žalobcovi preto vzniklo právo na úroky, ako aj na zvýšenú úrokovú sadzbu (čl. IV úverovej zmluvy) a úrok z omeškania.

Žalobca, ktorý bol súdom vyzvaný na vyčíslenie príslušenstva, vyšpecifikoval príslušenstvo pohľadávky písomným podaním z 10. februára 2009 (čl. X.) a na pojednávaní konanom 23. marca 2010 vo výške 1 682 967,40 a 53 383,89 Eur (1 608 243,-- Sk).

Záver súdu prvého stupňa, že žalobca v konaní o oprávnenosti príslušenstva pohľadávky vyplývajúcej z predmetnej úverovej zmluvy, neunesol dôkazné bremeno, pretože neustálil jednoznačne výšku pohľadávky, percentuálnu sadzbu, počet dní omeškania, mechanizmus výpočtu, je právne nedôvodný. Podľa ust. § 79 ods. 2 O. s. p. navrhovateľ je povinný k návrhu pripojiť listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva, okrem tých, ktoré nemôže pripojiť bez svojej viny.

Žalobca k žalobe došlej súdu 2. februára 1996 priložil listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva v žalobe a o ktoré opieral svoj nárok.

Podľa ust. § 120 ods. 1 O. s. p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Teda súd má možnosť (nie povinnosť) vykonať aj iné než navrhované dôkazy účastníkmi konania, čo vyplýva z textu „Súd môže“. Ďalší text uvedeného ustanovenia však vyjadruje „nevyhnutnosť“ vykonania dôkazu pre rozhodnutie. Nasvedčuje tomuto, že ak vykonanie iného ako účastníkmi konania, navrhnutého dôkazu je nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, jeho nevykonanie a následné rozhodnutie súdu bez vykonania takéhoto dôkazu, bude mať za následok porušenie citovaných ust. § 1 a § 3 O. s. p. t. j. že takýmto postupom nebude zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov, čo môže mať za následok porušenie základných práv garantovaných ústavou, ako aj porušením práv na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Prvostupňový súd sa neriadil vyššie uvedenými ustanoveniami O. s. p. a ani zásadou materiálnej pravdy, keďže v prejednávanej veci zostala sporná výška príslušenstva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2007, č. k. 1Obo 66/2006-118, v ktorom uložil

súdu I. stupňa, aby doplnil dokazovanie ohľadne omeškania žalovanej v 1. rade so splácaním úveru vyplývajúci z úverovej zmluvy a následne záväzku žalovaných vo výške nezaplateného príslušenstva pohľadávky voči žalobcovi. Výzvu na špecifikáciu príslušenstva pohľadávky adresovanú žalobcom za doplnenie dokazovania nemožno považovať, ak je sporná výška príslušenstva pohľadávky.

Odvolací súd je názoru, že na určenie výšky príslušenstva pohľadávky, sú potrebné odborné znalosti, a preto by súd prvého stupňa mal ustanoviť na posúdenie tejto skutočnosti znalecké dokazovanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, preto na základe vyššie uvedeného napadnutý rozsudok súdu I. stupňa zrušil podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.).

Bude preto úlohou súdu prvého stupňa, aby v novom konaní postupoval v naznačenom smere doplnil dokazovanie a následne vo veci rozhodol a to i o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 29. novembra 2010

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková